

Kultur

Kulturen är en del av välfärden och måste ses som det. Den fyller en central plats i många människors liv och att delta i kulturella aktiviteter har bevisade samband med både bättre psykisk hälsa och en positiv inställning till demokrati. Samtidigt har kulturen ett egenvärde som är grundläggande även bortom ett nyttoperspektiv.

Ett levande kulturliv framhålls ofta som en attraktiv del av Skåne, men samtidigt drabbas kultursektorn ofta först när besparingar görs inom verksamheterna. Region Skånes kulturstöd är viktiga satsningar för att Skånes kulturliv ska överleva, växa och frodas. För att kunna göra det behöver långsiktigheten i stöden ses över för att kunna skapa en trygghet även för kulturutövarna.

En annan viktig aspekt är att värna om kulturens oberoende i det den skapar – även här är en bredd på kultursatsningar viktig för att möjliggöra många olika sorters skapande och bred tillgänglighet till den skånska kulturscenen.

Att satsa på den fria kulturen

Det fria kulturlivet är en grundläggande del av yttrandefriheten. Genom gestaltning, tolkning och ifrågasättande utvecklas demokratin. I dagens politiska klimat syns en tydlig vilja att begränsa den fria kulturens utövande och existens och istället fokusera medel till bevarande av kulturminnen och stöd till fasta institutioner. Det är ett direkt hot mot det demokratiska samhället. Vi måste försvara den fria kulturens plats och rörelsefrihet i utvecklingen av vår gemensamma region.

Risken med minskade föreningsstöd till det fria kulturlivet är att bredden går förlorad och att aktivitet och utbud strömlinjeformas efter vad som är kommersiellt gångbart för tillfället. För att långsiktigt säkra kulturen krävs ett stöd som inte enbart ser den, dess utövare och deltagare som marknadsvaror.

De nedskärningar vi sett inom anslag till det fria kulturlivet har utgjort en farlig balansgång. De kulturskapande sammanhang och nätverk som finns idag har tagit tid att bygga upp och kan inte enkelt återhämta sig om de raseras.

Förutom ett kännbart bortfall för samhällslivet skulle det innebära förluster av både sysselsättning för och förtroende från idag aktiva kulturskapare. Samverkansavtalets nivåer ska alltid ses som ett absolut minimum av finansiering från regionens sida.

Regionens roll som investerare i kultur Kulturella och kreativa näringar,, KKN, innefattar en stor bredd av aktörer och konstformer i Skåne. Det är tydligt hur KKN förväntas drivas som små företag, ofta med en ensam, ekonomisk ansvarig person och utförare som enda tillgång. För att få ett rikt och blomstrande kulturliv behöver stöden till KKN utformas efter deras faktiska driftformer och behov.

Regionen har ett dubbelt ansvar som kulturell finansiär. Dels behöver man stötta ett kulturliv som får vara fritt till form och innehåll, dels behöver man förbättra finansieringen av kulturpolitiska mål som exempelvis innefattar vissa målgrupper.

Kulturutövarna är, av naturliga orsaker, högst medvetna om vilka dessa mål är, och diskussionen om hur detta påverkar innehållet är ständigt pågående. Här finns ytterligare ett argument som rör långsiktig finansiering – det förstärker inte bara stabiliteten och möjligheten att leva som konstnär på sin konst, utan också möjligheten att arbeta med långsiktiga kulturpolitiska mål utan att indirekt styra enskilda produktioners innehåll.

Region Skåne ska inom alla områden ta sin roll som arbetsgivare på allvar. Indirekt måste regionen vara beredd att agera som arbetsgivare även gentemot det fria kulturlivet. Vid nedskärningar är det personalen som drabbas hårdast. Även om lönerna passerar kulturföreningarna är det regionala beslut som drabbar eller stärker och därmed berör kulturutövarnas situation. Detta bör tas i beaktande och inkluderas i beslutsfattande som kan verka positivt för en bred arbetsmarknad inom regionen.

Precis som inom regional utveckling bör regionen agera för att stötta ett jämlikt och jämställt utförande och deltagande i det kulturella föreningslivet i regionen. Det inkluderar också stöd och samverkan med organisationer som företräder de nationella minoriteterna och deras rätt till inflytande, sitt språk och sin kultur.

Kultur och demokrati

Europeiska kommissionen sammanställde en oberoende rapport om samband mellan kultur och demokrati 2023. Den fastställde att det finns starka samband mellan att delta i kulturaktiviteter och ha en större benägenhet att rösta i demokratiska val, utveckla en positiv attityd mot demokratiska värderingar som tillhörighet, tolerans, tillit och empati. Det utvecklade också personernas förmåga att uttrycka sig, lyssna på andra och förstå olika perspektiv. Studieförbunden är tillsammans med folkhögskolorna en del av folkbildningsrörelsen som är direkt grundläggande för kulturlivet i Skåne. Att värna demokratin är att värna den fria kulturens tillväxt och folkbildningen.

Samordning och samarbete

Forskningen pekar tydligt på att kultur har goda synergieffekter inom välfärdssektorn, inte minst inom hälso- och sjukvård. Exempel som kultur på recept är en stor tillgång för många och behöver fortsatt finansieras för att kunna finnas kvar.

Vi vill också att kulturforskningen ges utvidgad möjlighet att undersöka kulturens roll för människor i Skåne, så att vi på bästa sätt kan skapa tillgängliga och hälsofrämjande kultursamarbeten för skåningar i alla åldrar. En samarbetsyta gäller sommarjobb för unga.

Det finns många större kulturevent som anordnas runt om i Skåne, inte minst under sommarhalvåret. Regionen är redan medskapare till några av dessa medan andra är kommunala initiativ. Regionen kan gå in med en satsning för unga kring sommarkultur, som kan erbjuda föreställningar att avnjuta för invånarna och arbetstillfällena för unga och kulturarbetare inom många arbets kategorier över hela Skåne i samarbete med kommunerna.

Regionens biblioteksverksamhet

Biblioteksverksamheten är en ytterligare en viktig del av den tillgängliga folkbildningen och regionen har möjlighet att bidra till det utvecklingsarbete som bedrivs lokalt. Regionen behöver ha en god översyn över de kommunala biblioteken och dess verksamheter för att kunna skapa synergieffekter och se till att bibliotekens verksamhet når ut över hela regionen. De utför mycket gott arbete med t.ex. läskunnighet, jämställdhet och mångfald.

De regionala tjänster som är kopplade till biblioteken har också möjlighet att fläta samman kultur mellan olika scener och uttryck så att än fler kan ta del av både upplevelse och

utövande. Fortbildning, samordning och stöttning av de lokala biblioteken är viktigt för att kommunerna ska nå framgång i sina biblioteksuppdrag.

En viktig del av biblioteksverksamheten sker på de skånska sjukhusen. Sjukhusbiblioteken erbjuder möjlighet till utlåning till patienter vilket kan lätta bördan av att vara inlagd och om så önskas låta patienten utöka kunskapen om sitt sjukdomstillstånd på egen hand. De utgör en liten men viktig del där det ges möjlighet till avslappning, underhållning, information och tidsfördriv. Patientforum är dessutom ofta kopplade till sjukhusbiblioteken. Det är av stor vikt att de finns kvar.

Mer kultur – mindre reklam

Inom kollektivtrafiken finns goda möjligheter för regionen att sprida information om kulturaktiviteter. Under 2020 fattades beslut om att reklamen inom kollektivtrafiken ska utökas, men merparten av utrymmet säljs till företag. Vi vill istället skona resenärerna från kommersiell reklam på ytor som regionen styr över och skapa ett offentligt rum som innehåller mer kultur. Det kan skapa gladare och nöjdare resenärer samtidigt som det kan ha en bildande effekt och ge inspiration till utflykter över regionen. Populära exempel är verken som visas på Triangeln station i Malmö och på Malmös centralstation.

